

Ajalugu, 8. klass

2 õppetundi nädalas, kokku 70 õppetundi õppeaastas. Faili lõpus näidistunnikava.

Uusaeg

I teema. Maailm 1600–1815 (35 tundi)

1. Uusaja ühiskonna põhijooned Euroopas (10 tundi)
2. Eesti alad Rootsi ja Vene riigi koosseisus (9 tundi)
3. USA iseseisvumine (4 tundi)
4. Prantsuse revolutsioon ja Napoleoni ajastu (10 tundi)
5. 18.–19. sajandi kultuur ja kunst (2 tundi)

II teema. Maailm 1815–1918 (35 tundi)

1. Industriaalühiskonna kujunemine (4 tundi)
2. Rahvuslus ja rahvusriigid (4 tundi)
3. Eesti 19. sajandil ja 20. sajandi alguses (10 tundi)
4. Esimene maailmasõda (13 tundi)
5. Kultuur 19. sajandil ja 20. sajandi alguses (4 tundi)

Õppe kirjeldus

Õpet kavandades ning korraldades on õpetajal vabadus ja võimalus valida, mis allikate ja materjalide alusel ta töötab ning mis näiteid õpitava illustreerimiseks kasutab. Väljundipõhise õpikäsituse kohaselt tuleb lähtuda sellest, et õpetegevus toetaks ainekavas kirjeldatud taotletavate õpitulemuste saavutamist. Iga teema käsitlemine algab taotletavate õpitulemuste loendist, mille saavutamist toetavad õppesisu valik, klassiga töötamiseks valitud sobivad ja eakohased meetodid, õpilaste aktiivne roll õppes ning asjakohased viisid õpitu hindamiseks ja tagasisidestamiseks. Iga teema juures on kirjeldatud, mis üldpädevusi õppes arendatakse, missuguseid lüüvaid teemasid on kõige asjakohasem rakendada ning milliste teiste õppeainetega on võimalik õppimist lõimida, et vähendada õppekoormust. Õppe kirjeldusele lisaks on koostatud õppeaasta esimese tunni näidistunnikava „Sissejuhatus uusaega“.

Õppekava rakendamiseks vajalikku õpikeskkonda kujundades on õpetaja valikul kasutatavale õpikule ja töövihikule lisaks vaja rakendada õppematerjale, mis aitavad õpitavat illustreerida, seostada ning täiendada.

Abiks õpetajale:

Tiina Kilumets. [Aktiivõppemeetodid ajalootunnis](#)

Tiia Pedastsaar (2000). Õpi- ja õpetamisviisid. Tartu

[Üks tunnikava koostamise võimalus](#)

I teema „Maailm 1600–1815” (35 tundi) läbimise järel õpilane:

- 1) teab, mis muutused toimusid Rootsi ja Vene ajal Eesti võimukorralduses, talurahva elus, hariduses ja kultuuris ning mis olid Põhjasõja tagajärjed Eestile;
- 2) iseloomustab valitsemiskorralduse muutusi uusajal: seisuslik riik, absolutism, valgustatud absolutism, parlamentarism;
- 3) selgitab Prantsuse revolutsiooni ning Napoleoni reformide põhjusi, tagajärgi ja mõju;
- 4) toob esile ühiskonna ümberkorraldamise võimalusi reformide ja revolutsiooni teel ning saab aru, mille poolest need erinevad;
- 5) teab, mis muutused toimusid Euroopa poliitilisel kaardil Vestfaali rahu ning Viini kongressi tulemusena, ning näitab neid kaardil;
- 6) teab, kuidas tekkisid Ameerika Ühendriigid, ja iseloomustab Ameerika Ühendriikide riigikorraldust;
- 7) iseloomustab baroki ja klassitsismi põhijooni;
- 8) seletab ja kasutab kontekstis mõisteid *valgustus, reform, revolutsioon, restauratsioon, absolutism, parlamentarism*;
- 9) teab, kes olid Napoleon, Louis XIV, Peeter I ja Voltaire, ning iseloomustab nende tegevust.

1. Uusaja ühiskonna põhijooned Euroopas (10 tundi)

Õpitulemused	Õpilane: 1) iseloomustab valitsemiskorralduse muutusi uusajal: seisuslik riik, absolutism, parlamentarism; 2) seletab ja kasutab kontekstis mõisteid <i>absolutism, parlamentarism</i> ; 3) teab, mis muutused toimusid Euroopa poliitilisel kaardil Vestfaali rahu põhjal; 4) analüüsib ajaloosündmusi erinevate inimeste vaatevinklist.
Õppesisu	1. Absolutismi kujunemine, Louis XIV 2. Valgustusfilosoofia 3. Inglise kodusõda ja restauratsioon 4. Inglismaa ja Prantsusmaa 5. 18. sajandi valgustatud absolutism Preisimaa näitel, Friedrich II 6. Valgustatud absolutism Venemaa näitel, Katariina II
Õppimine	Õpilane: 1) kasutab õpiku ja materjalide teksti ning rakendab funktsionaalset lugemist; 2) kasutab geograafias õpitud kaarditundmist; 3) kasutab omaloomingulises tekstis uusi mõisteid;

	<p>4) otsib ajalooliste tegelaste kohta pilte ja lisamaterjali;</p> <p>5) koostab esitluse näiteks teemal „Valgustus“;</p> <p>6) otsib pilte valgustajate kohta, arvestab autoriõigust, kasutab viitamist;</p> <p>7) koostab kasutatud allikate nimekirja.</p>
Meetodid	<p>1. 7. klassis õpitu kordamine; viktoriin. Õpetaja juhendab õpiku/lisamaterjali piltide vaatlemisel, esitab suunavaid küsimusi (pildi sisse minek); annab õpilastele juhendi esitluse ja ajajooni koostamise kohta.</p> <p>2. Võtmesõnadega lugemine. Oma definitsiooni koostamine</p> <p>3. Tõeste-väärade väidete leidmine teksti põhjal</p> <p>4. Õpetaja töötab välja õpimapi nõuded ja teeb need õpilastele teatavaks. Õpimapi esimesel lehel võiks olla kirjas õpitulemused, nende põhjal saab õpilane ise oma teadmiste ja oskuste vahehindamist teha.</p>
Hindamine, tagasiside	<p>1. Suuline eneseväljendusoskus, seoste loomine, näidete toomine; mõistete tundmine, näidete toomine mõistete juurde, isikute ja nende tegevuse tundmine; sündmuste paigutamine ajajoonel</p> <p>2. Hinnatakse õpilase oskust kasutada kaarti; valgustusideedest arusaamist; omaloomingulises tekstis faktide ja mõistete kasutamist õiges kontekstis.</p> <p>3. Motiveeriv hindamine</p> <p>4. Õppimist toetav hindamine, alates lk 69, eriti lk 128, 129</p>
Üldpädevused	<p>Emakeelepädevus, matemaatikapädevus – ajaarvamine, loogiline arutlemine, põhjendamine, tõestamine</p> <p>Loodusteaduste pädevus – riigi geograafilisest asendist tingitud protsessid</p> <p>Kunstipädevus – õpikupiltide vaatlemine, ajastu mõistmine piltide kaudu</p> <p>Väärtuspädevus – väärtustest lähtumine ajaloosündmuste puhul, humanismi ja valgustuse mõju ühiskonna arengule</p> <p>Enesemääratluspädevus – maailma vaatamine kellegi teise silmade läbi, hinnangu andmine näiteks Inglise revolutsioonile kuninga, Cromwelli, inglise talupoja jne seisukohalt</p> <p>Õpipädevus – ajalooliste isikute kohta materjali otsimine; mõistete äraõppimine ja nende kasutamine oma vastustes; õpimapi kujundamine</p> <p>Suhtluspädevus – rühmatööd tunnis, sõnavara arendamine, lugemisstrateegiate rakendamine, diskussioon</p> <p>Sotsiaalne pädevus – probleemide sõnastamine; ajalookonfliktide lahendamise võimaluste arutamine</p> <p>Kodanikupädevus – sotsiaalsete probleemide teadvustamine; kodanikujulguse näited 17.–18. sajandist</p> <p>Ettevõtlikkuspädevus – rühmatööde vormistamine ning ettekandmine, tööjaotus klassikaaslaste ja rühmaliikmete vahel; isiku osa ajaloos</p> <p>Tehnoloogiapädevus – digivahendite kasutamine materjali otsimiseks ja esitluste loomiseks</p> <p>Pädevuste hindamise võimalusi nt Viimsi kooli õppekavast alates lk 24</p>
Lõiming	Kunstiõpetus: Versailles' loss, barokiajastu maal

	<p>Geograafia: kaardiõpetus</p> <p>Inglise keel: riiklikud sümbolid, arusaamine kuuldavast tekstist</p> <p>Muusika: Louis XIV tantsu juurde; Friedrich II panus muusikasse, barokiajastu muusika</p> <p>Ühiskonnaõpetus: reform ja revolutsioon</p> <p>Eesti keel: arutleva jutukese kirjutamine, eneseväljendus</p> <p>Käsitöö: õukonnadaamide riietus, pitsid ja tikandid</p>
Lisaks õpikule	<p>Absolutismi kujunemine ja tunnused, mõningad pildid, loodud 10. klassi jaoks: http://www.slideshare.net/Jarveotsaajalugu/absolutism</p> <p>Miksikese materjal, konspekt: http://miksike.ee/docs/referaadid2007/17-18saj_euroopa_karoliinekorol.htm</p> <p>Slaidikava Louis XIV kohta: http://www.slideshare.net/pkajalugu/8ajal15092010</p> <p>Louis XIV tantsunumbrid filmist „Le Roi dance“: https://www.youtube.com/watch?v=BMvvpvDjFvHA (prantsuse keeles, 7 minutit)</p> <p>Valgustusideoloogia. Miksikese materjal: http://miksike.ee/documents/main/referaadid/valgustusideoloogia_evelin.htm</p> <p>Inglise kodusõda ja revolutsioon, esitlus: http://www.slideshare.net/katrisilla/inglise-kodusda-1642-1660</p> <p>Ajalugu kolme minutiga, Inglismaa kodusõda, animatsioon: https://www.youtube.com/watch?v=J9qwXoT8Yao (kiire jutuga pealelugeja, kestab 4.37 minutit)</p> <p>Restauratsioon Inglismaal: https://www.youtube.com/watch?v=eLpeUJt7aVE (palju pildimaterjali, jutustaja loeb hea tempoga, on arusaadav, seotud on ajalugu, kirjandus ja teaduse areng)</p> <p>Absolutism ja valgustatud absolutism: http://www.slideshare.net/pkajalugu/8ajal13102010 (slaidikava, kus korratakse üle valgustuse põhimõtted ja kirjeldatakse valgustatud absolutismi)</p> <p>Mõttekaardi näide: https://www.mindomo.com/mindmap/valgustatud-absolutism-054dd4b8c7ef41088dbcbd42302c3fd1</p> <p>Friedrich II loodud kontsert flöödile ja orkestrile: https://www.youtube.com/watch?v=P67POIA621Y</p> <p>Keelekümbluse kodulehekülje töölehed: http://kke.meis.ee/images/failid/pdf/toolehed/8.klass/Ajalugu_1-24.pdf</p>

2. Eesti alad Rootsi ja Vene riigi koosseisus (9 tundi)

Õpitulemused	<p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) selgitab, kuidas kehtestati Rootsi võim ja kujunes kaks kubermangu, ning iseloomustab aadli omavalitsust; 2) teab, mis olid Põhjasõja tagajärjed Eestile; 3) selgitab Balti erikorra olemust; 4) teab, mis muutused toimusid Eesti talurahva elus Rootsi ja Vene ajal; 5) võrdleb majandust ja poliitikat Rootsi ning Vene ajal 18. sajandil; 6) teab, mis muutused toimusid Eesti hariduses ja kultuuris Rootsi ning Vene ajal; rakendab teadmisi arutlust kirjutades; 7) saab aru muutustest, toob näiteid kultuuri arengu kohta ning mõistab selle tähtsust;
---------------------	--

	8) oskab tuua näiteid oma kodukohast.
Õppesisu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Põhjasõda, selle üldine käik ja tulemused, Eestimaa ja Liivimaa keskviim, aadli omavalitsus; Forselius, talurahvakoolid, Tartu Ülikool, Gustav II Adolf 2. Põhjasõda, selle tulemused, Peeter I, Balti erikord; talurahva eluolu, koormised, vakuraamat, õiguslik olukord; manufaktuurid, Katariina II reformid 3. Luteri usk, vennastekogudused
Õppimine	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kordamine: Liivi sõja tagajärjed, töö tekstiga; kava koostamine, töö kaardiga; võrdlus sõjaeelse olukorraga, Venemaaga; Põhjasõja jälgimine kaardil, ajajoone kasutamine; arvandmete kasutamine rahvaarvu muutusi analüüsid 2. Venni diagrammi kasutamine: sarnane ja erinev Rootsi ning Vene ajal; võrdlus 3. Balti erikord ja Katariina II reformid 4. Rühmatöö 17. ja 18. sajandi kohta 5. Kalaluudiagramm 6. Keelekümblyuse töölehed: http://kke.meis.ee/images/failid/pdf/toolehed/8.klass/Ajalugu_25-49.pdf
Meetodid	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rühmatöö juhendamine, ajajoone koostamine. Võimaluse korral leiavad õpilased õuesõppes oma kodulinnast Rootsi ja Vene aja mälestisi. Üks võimalus on korraldada 8. klassi loovtöö. 2. Arutluse kirjutamise juhendamine. Õpetaja annab ette sissejuhatuse ja märksõnad, mida arutluses tuleks kasutada. Arutluse aluseks saab võtta näiteks Venni diagrammi või kalaluudiagrammi (vt Tiina Kilumetsa materjali). Õpetaja annab õpilastele ette arutluse hindamise põhimõtted. Õpilased kirjutavad harjutava arutluse ning hindavad seejärel vastastikku üksteise arutlust, lähtudes maatriksist. Maria Kuresoo materjal: https://sites.google.com/site/mariakurisoo/juhendid/kuidas-kirjutada-arutlust
Hindamine, tagasiside	Hinnatakse õpilase oskust kasutada ajalookaarti, selgitada Balti erikorra sisu ning rakendada enne läbitöötatud materjale arutlust kirjutades. Arutlust hinnates lähtutakse maatriksist: http://www.vkg.werro.ee/ajalugu/Riigieksami_arutluse_teemasid_2009.html või http://www.ekk.edu.ee/vvfiles/0/2012_pk_ajalugu_ek._hindamisjuhend.pdf .
Üldpädevused	<p>Emakeelepädevus, matemaatikapädevus – ajaarvamine, loogiline arutlemine, põhjendamine, tõestamine</p> <p>Loodusteaduste pädevus – riigi geograafilisest asendist tingitud protsessid</p> <p>Kunstipädevus – õpikupiltide vaatlemine, ajastu mõistmine piltide kaudu</p> <p>Väärtuspädevus – väärtustest lähtumine ajaloosündmuste puhul, humanismi ja valgustuse mõju ühiskonna arengule</p> <p>Enesemääratluspädevus – maailma vaatamine kellegi teise silmade läbi (talupoeg, mõisnik, linnakodanik jne)</p> <p>Õpipädevus – ajalooliste isikute kohta materjali otsimine; mõistete äraõppimine ja nende kasutamine oma vastustes; hinnangu andmise harjutamine; oma kodukoha võimaluste kasutamine ajaloo õppimiseks</p>

	<p>Suhtluspädevus – rühmatööd tunnis, sõnavara arendamine, lugemisstrateegiate rakendamine, diskussioon</p> <p>Sotsiaalne pädevus – probleemide sõnastamine; ajalookonfliktide lahendamise võimaluste arutamine</p> <p>Kodanikupädevus – sotsiaalsete probleemide teadvustamine; talupoegade olukord; aadliopositsioon</p> <p>Ettevõtlikkuspädevus – rühmatööde vormistamine ja ettekandmine, tööjaotus klassikaaslaste ja rühmaliikmete vahel, isiku osa ajaloos</p>
Lõiming	<p>Geograafia: Läänemere maad, kaardi kasutamise oskus</p> <p>Eesti keel: talurahvakoolid, nõiaprotsessid, rahvaluule, teadmiste rakendamine ajalootunnis; korrektne eesti keel arutluses</p> <p>Vene keel: Vene isikunimed</p> <p>Käsitöö: meeste ja naiste käsitöö talus; rahvuslik ehe</p>
Lisaks õpikule	<p>Eesti alade jaotumine võõrvõimude vahel: http://www.vkg.werro.ee/ajalugu/</p> <p>Rootsi aja mõjud, referaat: http://www.miksike.ee/docs/referaadid2005/rootsi_aeg_henrykapp.htm</p> <p>Talurahva hariduselu Rootsi ajal: http://www.miksike.ee/docs/lisakogud/karilatsi/lyhike_version.html</p> <p>Eesti alad 18. sajandil, esitlus: www.htg.tartu.ee/~aare/ajalugu/Eesti%20ajalugu%20II/Eesti%2018saj.ppt</p> <p>ERMi koduleheküljelt: http://www.erm.ee/et/Avasta/Rahvakultuur/Talupoja-argielu</p> <p>Rahvaarvu muutumisest Rootsi ja Vene ajal: http://www.arhiiv.ee/public/TUNA/Artiklid/2010/2010-1_sisu.pdf</p> <p>Nõiaprotsessid: http://www.histrodamus.ee/?event=Show_event&layer=71&show_popup=1&lang=est#</p> <p>Balti erikord: http://www.histrodamus.ee/index.php?event=Show_event&event_id=2414&layer=146&lang=est#2414 ja http://www.estonica.org/et/Ajalugu/1710-1850_Balti_erikord/</p>

3. USA iseseisvumine (4 tundi)

Eesmärk	<p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kirjeldab kolooniate rajamist Põhja-Ameerikasse; 2) teab, kuidas tekkisid Ameerika Ühendriigid; 3) iseloomustab Ameerika Ühendriikide riigikorraldust; 4) kasutab IT-vahendeid materjali otsides ja rühmatööd tehes.
Õppesisu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Iseseisvumise eeldused 2. Iseseisvussõda 3. USA riiklik korraldus
Õppimine	<ol style="list-style-type: none"> 1. Töö tekstiga: põhiterminite otsimine; sündmuste paigutamine ajaliselt õigesse järjekorda teksti alusel; küsimuste koostamine; skeemide

	<p>koostamine</p> <p>2. Võrdlus Inglismaaga (Venni diagramm), esitus; tähtsa ja vähem tähtsa eristamine; märksõnade kasutamine; kokkuvõtva slaidikava koostamine üksi või rühmatööna</p>
Meetodid	<p>Õpilased saavad tunni alguses lehed kahtlaste väidetega, mida nad kinnitavad või korrigeerivad näiteks kooliloengu jooksul. Märksõnadega juhitakse tähelepanu tähtsale ja vähem tähtsale, selgitatakse põhjuse-tagajärje seost. Võrreldakse USA riiklikku korraldust Euroopa uusaegsete riikide omaga; kasutatakse ajajoont. <i>Cinquin'</i>id isikute kohta; RAFT kirjutamine</p>
Hindamine, tagasiside	<p>1. Hinnatakse mõistete tundmist, isikute ja nende tegevuse tundmist, nt <i>cinquin</i>, millel puudub esimene rida ehk isiku nimi; põhjuse ja tagajärje seoste selgitamist; sündmuste paigutamist ajajoonele. Õpilase loovkirjutust hinnates jälgitakse õigete faktide kasutamist kontekstis.</p> <p>2. Esitlust hinnates lähtutakse maatriksist, mis on enne õpilastele teada antud: http://opetaja.edu.ee/hindamismudelid/?tegevus=mudel&hmid=229</p>
Üldpädevused	<p>Emakeelepädevus, matemaatikapädevus – ajaarvamine, loogiline arutlemine, põhjendamine, tõestamine</p> <p>Loodusteaduste pädevus – riigi geograafilisest asendist tingitud protsessid</p> <p>Kunstipädevus – õpikupiltide vaatlemine, ajastu mõistmine piltide kaudu</p> <p>Väärtuspädevus – väärtustest lähtumine ajalooksündmuste puhul, humanismi ja valgustuse mõju ühiskonna arengule; väärtuste pörkimine ümberasujate ja Ameerika põliselanike näitel</p> <p>Enesemääratluspädevus – maailma vaatamine kellegi teise silmade läbi, hinnangu andmine näiteks Ameerika indiaanlaste, pioneeride, kolonistide seisukohalt</p> <p>Õpipädevus – ajalooliste isikute kohta materjali otsimine; mõistete äraõppimine ja nende kasutamine oma vastustes; skeemi koostamine materjali põhjal</p> <p>Suhtluspädevus – paaristöö ja rühmatöö tunnis, sõnavara arendamine, lugemisstrateegiate rakendamine, diskussioon</p> <p>Sotsiaalne pädevus – probleemide sõnastamine; ajalookonfliktide lahendamise võimaluste arutamine</p> <p>Kodanikupädevus – sotsiaalsete probleemide teadvustamine; eurooplaste ümberasumine Ameerikasse, kultuuride kokkupõrge</p> <p>Ettevõtlikkuspädevus – rühmatööde vormistamine ja ettekandmine, tööjaotus klassikaaslaste ja rühmaliikmete vahel</p>
Lõiming	<p>Geograafia: idarannik, läänerannik, preeria, Suur Järvistu jne</p> <p>Inglise keel: inglise keelt rääkivate maade ajalugu ja kultuur, ameeriklaste traditsioonid, nt Halloween, tänapuha, iseseisvuspäev</p> <p>Emakeel: indiaanijutud; „Nahksuka jutud“</p> <p>Käsitöö, kodundus: Ameerika toidutraditsioonid</p>
Lisaks õpikule	<p>Slaidikava, kus on indiaanihõimude paiknemise kaart: http://www.slideshare.net/uhisgum/ameerika-hendriikide-snd-10139627</p>

	<p>Animeeritud kaart, mis annab ülevaate eurooplaste asumisest Ameerika aladele: https://www.youtube.com/watch?v=iO5SrIF241k 1492–2011 (2 minutit)</p> <p>Ameerika kirderanniku indiaanlased, ajalooline ülevaade: https://www.youtube.com/watch?v=beKxz_2UtMA (27 minutit)</p> <p>Ameerika enne Kolumbust: https://www.youtube.com/watch?v=7FitlStGMY4 (1 tund 37 minutit)</p> <p>Eurooplaste tegutsemine Ameerikas, fotod 19. sajandi indiaanlastest: https://www.youtube.com/watch?v=UsYRxoQtCbo (lõigud filmidest, 6 minutit)</p> <p>Valge maja ajalugu: https://www.youtube.com/watch?v=IUqW4MQ6wFg (7 minutit)</p> <p>Keelekümbluse keskkonna töölehed: http://kke.meis.ee/images/failid/pdf/toolehed/8.klass/Ajalugu_25-49.pdf</p>
--	---

4. Prantsuse revolutsioon ja Napoleoni ajastu (10 tundi)

Eesmärk	<p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) iseloomustab olukorda Prantsusmaal revolutsiooni eelõhtul, hindab valgustuse mõju ja III seisuse olukorda; 2) toob esile ühiskonna ümberkorraldamise võimalusi reformide ja revolutsiooni teel ning saab aru, mille poolest need erinevad; 3) selgitab Prantsuse revolutsiooni ning Napoleoni reformide tagajärgi ja mõju; 4) teab Euroopas toimunud ümberkorraldusi majanduses, eluolus ja valitsemises; 5) teab Viini kongressiga seotud Euroopa ümberkorraldamise põhimõtteid; 6) teeb vahet revolutsioonil ja reformil ning teab, mis ümberkorraldused majanduses, eluolus ning valitsemises levisid Euroopasse; 7) analüüsib poliitiliste sündmuste mõju ühiskonna arengule, käsitledes seda erinevate inimeste vaatevinklist.
Õppesisu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prantsuse revolutsiooni põhjused 2. Revolutsiooni algus, vabariik, jakobiinide diktatuur, revolutsiooni lõpp 3. Napoleon Bonaparte, tema reformid, Napoleoni sõjad 4. Prantsuse revolutsiooni ja Napoleoni sõdade tähtsus Euroopa ajaloos 5. Viini kongress
Õppimine	<ol style="list-style-type: none"> 1. Töö teksti ja piltidega 2. Ajaloallikate kriitiline hindamine 3. Töö tekstiga; rühmatöö, õpilaste esitlused, diskussioon, töö mõistetega, ajajoone koostamine; esitlus; mõistekaart; kontuurkaardi täitmine, kokkuvõtte kirjutamine; küsimuste esitamine, jutustamine (suuline eneseväljendus) 4. Keelekümbluse keskkonna töölehed: http://kke.meis.ee/images/failid/pdf/toolehed/8.klass/Ajalugu50-59.pdf
Meetodid	<ol style="list-style-type: none"> 1. Piltide vaatlemine, pildi sisse minek, st pildi vaatlemine etteantud küsimuste põhjal. Mis sündmust on pildil kujutatud? Mille järgi seda

	<p>arvatakse? Kes on isikud pildil? Mis sümboleid on kujutatud? Kus see pilt võib olla maalitud? Mis eesmärgil? Kuivõrd on see pilt ajalooallikaks? Jne</p> <p>2. Sündmuste paigutamine ajajoonele</p> <p>3. RAFT kirjutamine. Rühmatööna ilmub ajaleht, mis kajastab revolutsioonisündmusi; võimaluse korral võib olla tegu rühmablogiga. Rühmatöös peab olema näha iga õpilase panus.</p>
Hindamine, tagasiside	<p>1. Hinnatakse õpilase oskust anda omapoolset hinnangut sündmusele või ajaloolise isiku tegevusele, oma arvamuse argumenteerimist vähemalt ühe näitega.</p> <p>2. Rühmatöid hinnates võib arvesse võtta ka rühmaliikmete hinnangud üksteisele; hinnatakse rühmatööde esitamise ajalist täpsust (kalendri tundmist): http://opetaja.edu.ee/hindamismudelid/index.php?tegevus=mudel&hmid=1259.</p> <p>3. Hinnatakse õpilase orienteerumist ajas, ajajoon kasutamist; õpilase teadmist revolutsiooni ja reformi erinevusest; teadmist Prantsuse revolutsiooni mõjust hilisemale ajaloole, kaardi kasutamise oskust.</p>
Üldpädevused	<p>Emakeelepädevus, matemaatikapädevus – ajaarvamine, loogiline arutlemine, põhjendamine, tõestamine</p> <p>Loodusteaduste pädevus – riigi geograafilisest asendist tingitud protsessid</p> <p>Kunstipädevus – õpikupiltide vaatlemine, ajastu mõistmine piltide kaudu</p> <p>Väärtuspädevus – väärtustest lähtumine ajaloosündmuste puhul, humanismi ja valgustuse mõju ühiskonna arengule; revolutsioon kui lõhkuv või edasiviiv jõud; ajastuste side: revolutsioon ja inimõigused</p> <p>Enesemääratluspädevus – maailma vaatamine kellegi teise silmade läbi, hinnangu andmine näiteks Prantsuse lihtrahva, vaimulike ja aadlike seisukohalt</p> <p>Õpipädevus – ajalooliste isikute kohta materjali otsimine; mõistete äraõppimine ja nende kasutamine oma vastustes</p> <p>Suhtluspädevus – rühmatööd tunnis, sõnavara arendamine, lugemisstrateegiate rakendamine, diskussioon</p> <p>Sotsiaalne pädevus – probleemide sõnastamine; ajalookonfliktide lahendamise võimaluste arutamine</p> <p>Kodanikupädevus – sotsiaalsete probleemide teadvustamine; inimese ja kodaniku õiguste deklaratsiooni hindamine</p> <p>Ettevõtlikkuspädevus – rühmatööde vormistamine ja ettekandmine, tööjaotus klassikaaslaste ja rühmaliikmete vahel</p>
Lõiming	<p>Eesti keel: oma arvamuse väljendamine</p> <p>Võõrkeel: töö võõrkeelse materjaliga</p> <p>Matemaatika: graafikute ja tabelite lugemise oskus</p> <p>Kodanikuõpetus: inimõigused</p> <p>Käsitöö: kostüümide vaatlemine: tikandid, materjalid jne</p>
Lisaks õpikule	<p>Marie Antoinette'i luksuslik elu, taust laulule „I want candy“: https://www.youtube.com/watch?v=OZByH4Wai_I (2 minutit)</p> <p>Prantsuse revolutsioon, põhjalik slaidikava: http://www.slideshare.net/nataljadovgan/suur-prantsuse-revolutsioon-15902792 (36 slaidi)</p>

	<p>Valik Prantsuse revolutsiooni ajajooni: https://www.google.ee/?gws_rd=cr,ssl&ei=y-RUVaiKF2R7AauvoLwAw#q=the+french+revolution+timeline</p> <p>Prantsuse revolutsioon kahe ja poole minutiga: https://www.youtube.com/watch?v=VEZqarUnVpo</p> <p>Keelekümluse keskkonna töölehed: http://kke.meis.ee/images/failid/pdf/toolehed/8.klass/Ajalugu50-59.pdf</p> <p>Prantsuse revolutsiooni lehekülg heas inglise keeles: http://www.historymatters365.com/the-french-revolution.html</p>
--	---

5. 18.–19. sajandi kultuur ja kunst (2 tundi)

Eesmärk	<p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) teab barokile ja klassitsismile omaseid jooni; 2) oskab iseloomustada baroki- ja klassitsismiperioodi kunsti, toob näiteid nii Euroopast kui ka Eestist.
Õppesisu	Barokk ja klassitsism: ehituskunst, skulptuur, maalid; barokk ja klassitsism kodukohas
Õppimine	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tekstid internetist ja õpikust õpetaja valikul 2. Rühmatöö oma kodukoha või Eesti või maailma kohta 3. Pildid. Fotojaht, miniuurimistöö oma kodukohast; digivahendite kasutamine, video tegemine, näiteks keskaegne Tartu: https://www.youtube.com/watch?v=F7N9SGd3u4w. Kõik sõltub kodulinna võimalustest. 4. Infotehnoloogia kasutamine
Meetodid	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pildi sisse minek, piltide vaatlemine koos õpetaja selgitustega; õpilased koostavad küsimusi piltide kohta. 2. Õigete või väärade väidete kinnitamine või ümberlukkamine 3. Fotojahi võib korraldada ka klassiruumis. Õpetaja on otsinud välja baroki- või klassitsismiperioodi ehitiste detaile ja õpilased paaris- või rühmatöös kasutavad oma nuhvleid, et teada saada, kust üks või teine detail pärit on. 4. Õppekäik võiks toimuda koostöös kunsti- ja muusikaõpetajatega. 5. Venni diagrammi järgi võrreldakse näiteks Kadrioru lossi ja Versailles' lossi pilte.
Hindamine, tagasiside	Hinnatakse õpilase teadmisi baroki ja klassitsismi omastest joontest, näidete toomise oskust; õppekäigul kasutatakse töölehte, mille alusel saab õpilane tuua oma faktiteadmiste näiteid.
Üldpädevused	<p>Emakeelepädevus, matemaatikapädevus – ajaarvamine, loogiline arutlemine, põhjendamine, tõestamine</p> <p>Kunstipädevus – õpikupiltide vaatlemine, ajastu mõistmine piltide kaudu</p> <p>Väärtuspädevus – ajalooäärtuste hindamine, nende hoidmise ja kaitsmise vajadus</p>

	<p>Enesemääratluspädevus – maailma vaatamine kellegi teise silmade läbi; pildi sisse minek; enda määratlemine kodulinna kodanikuna</p> <p>Õpipädevus – keskkonna kasutamine õppimiseks, küsimuste esitamine</p> <p>Suhtluspädevus – rühmatööd tunnis, sõnavara arendamine, lugemisstrateegiate rakendamine, diskussioon</p> <p>Sotsiaalne pädevus – probleemide sõnastamine</p> <p>Kodanikupädevus – sotsiaalsete probleemide teadvustamine; kodaniku osa oma maa ajalooliste ehitiste kaitses</p> <p>Ettevõtlikkuspädevus – rühmatööde vormistamine ja ettekandmine, tööjaotus klassikaaslaste ja rühmaliikmete vahel</p>
Lõiming	<p>Kunstiõpetus: baroki ja klassitsismi tunnused, ajastud</p> <p>Füüsika: materjalid, ehituskunst, sambad</p> <p>Muusika: barokiperioodi muusikud</p>
Lisaks õpikule	<p>Video Kadrioru lossist: https://www.youtube.com/watch?v=FbJ8-k9eN_A (6 minutit)</p> <p>Barokk Eestis nii 17. kui ka 19. sajandi kohta, slaidikava 12. klassile: http://vana.verska.ee/kool/Opetus/Kunstiopetus/Barokk%20Eestis.pdf</p> <p>Klassitsism Eestis, mõisahooned ja sisustus, slaidikava 12. klassile: http://www.slideshare.net/hommik/klassitsism-eestis</p> <p>Slaidikava klassitsismist maailmas, palju näiteid: http://www.slideshare.net/jpg12b/klassitsistlik-arhitektuur</p> <p>Õppematerjal: http://opetaja.edu.ee/klassitsism/klassika/algus.html</p>

II teema „Maailm 1815–1918” (35 tundi) läbimise järel õpilane:

- 1) näitab kaardil Esimeses maailmasõjas osalenud riikide liite;
- 2) iseloomustab rahvuslikku liikumist Eestis ja Euroopas;
- 3) selgitab Eesti iseseisvumist;
- 4) teab Esimese maailmasõja põhjusi ja tagajärgi;
- 5) iseloomustab 19. sajandi ja 20. sajandi alguse peamisi kultuurisaavutusi;
- 6) seletab ja kasutab kontekstis mõisteid *rahvusriik, monopol, linnastumine, rahvuslik liikumine, venestamine, autonoomia, Antant, Kolmikliit, liberalism, konservatism, sotsialism*.

1. Industriaalühiskonna kujunemine (4 tundi)

Eesmärk	<p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) teab majanduse arengu iseloomulikke tunnuseid ajaloo vältel, oskab iseloomustada muutusi tootmises seoses tööstusliku pöördega, oskab nimetada tähtsamaid tehnikasaavutusi ning toob esile tööstusliku pöörde positiivsed ja negatiivsed tagajärjed/tulemused; 2) iseloomustab tööstusliku pöördega seotud muutusi linnaelus ning toob esile muudatused sotsiaalsetes oludes;
----------------	---

	3) seletab ja kasutab mõisteid <i>liberalism, konservatism, sotsialism</i> .
Õppesisu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tööstuslik pööre, vabrikutootmine 2. Linnastumine, sotsiaalsed olud 3. 19. sajandi poliitilised õpetused
Õppimine	<ol style="list-style-type: none"> 1. Töö kaardiga, jutustamine, kirjeldamine, esitlus 2. Töö kaardiga, tabeli koostamine 3. Töö kaardiga ja tekstidega, materjal enesekontrolliks: http://neeme.kook.net.ee/kordamine/kt8/8kl_testid/8kl_ideoloogiad.htm
Meetodid	<ol style="list-style-type: none"> 1. Väidete hindamine tõeseks või vääraks 2. Püramiiddiagramm 3. RAFT kirjutamine 4. Positiivse-negatiivse tabeli täitmine tööstusliku pöörde, linnastumise kohta; seoste loomine: miks algas tööstuslik pööre just Inglismaal, aga mitte Hiinas? Selleks annab õpetaja ette sõnaketi aluse, seosed kalvinismi, puritaanluse, manufaktuuride jne vahel. 5. 19. sajandi poliitilisi õpetusi käsitledes saab õpetaja kasutada tabelit jaotustega <i>konservatism, liberalism, sotsialism, marksism</i> ning märksõnu, mis nendesse jaotustesse sobivad. Õpilased saavad väljendada oma seisukohti: mulle meeldib ..., sest 6. Õpetaja saab jaotada õpilased rühmadesse, nt talupojad, manufaktuuritöölised, vabrikutöölised, vabrikuomanikud, poodnikud jne, vastavalt rollile vaadatakse poliitiliste õpetuste seisukohti. Iga rühm peab oma seisukohti ka põhjendama. 7. Õpikeskkond: http://ajalugu8.blogspot.com/2010/02/make-your-own-quiz.html
Hindamine, tagasiside	<ol style="list-style-type: none"> 1. Hinnatakse õpilase oskust selgitada mõisteid ning teadmisi tööstusliku pöörde eeldustest ja tulemustest. Õpilane peaks oskama iseloomustada tööstusliku pöörde positiivseid ja negatiivseid tagajärgi. Hinnatakse õpilase arusaamist väärtustest 19. sajandi ühiskonnas ja poliitilistes õpetustes ning õpilase seiskohavõttu koos põhjendustega. 2. Õpilase enesekontrolli materjal: http://neeme.kook.net.ee/kordamine/kt8/8kl_testid/8kl_ideoloogiad.htm
Üldpädevused	<p>Emakeelepädevus, matemaatikapädevus – ajaarvamine, loogiline arutlemine, põhjendamine, tõestamine</p> <p>Loodusteaduste pädevus – riigi geograafilisest asendist tingitud protsessid</p> <p>Kunstipädevus – õpikupiltide vaatlemine, ajastu mõistmine piltide kaudu</p> <p>Väärtuspädevus – väärtustest lähtumine ajaloo protsesside puhul</p> <p>Enesemääratluspädevus – maailma vaatamine kellegi teise silmade läbi, hinnangu andmine näiteks talupoegade, linnaelanike, kodanluse jm seisukohalt</p> <p>Õpipädevus – ajalooliste isikute kohta materjali otsimine; mõistete äraõppimine ja nende kasutamine oma vastustes</p> <p>Suhtluspädevus – rühmatööd tunnis, sõnavara arendamine, lugemisstrateegiate rakendamine, diskussioon</p>

	<p>Sotsiaalne pädevus – probleemide sõnastamine, ühiskonna muutumise selgitamine</p> <p>Kodanikupädevus – sotsiaalsete probleemide teadvustamine; ühiskonnas toimuvate muudatuste iseloomustamine</p> <p>Ettevõtlikkuspädevus – rühmatööde vormistamine ja ettekandmine, tööjaotus klassikaaslaste ja rühmaliikmete vahel</p>
Lõiming	<p>Kunst: realismiperioodi maal ja joonistus; pildi vaatlemine</p> <p>Emakeel: õpikuteksti lugemine, selle mõistmine, ümbersõnastamine</p> <p>Geograafia: riigid ja maavarad, linnade ehitamine, linnastumine</p> <p>Ühiskonnaõpetus: ühiskonnakihtide kujunemine, nende vastastikune mõju, vaesuse ja rikkuse probleemid, maailmavaated</p> <p>Tööõpetus, käsitöö: kudumine, puutöö</p>
Lisaks õpikule	<p>Tööstuslik pööre, industriaalühiskond: https://www.youtube.com/watch?v=3Efq-aNBkvc (kiire ülevaade inglise keeles, 3.30 minutit)</p> <p>Keelekümbluse keskkonna töölehed: http://kke.meis.ee/images/failid/pdf/toolehed/8.klass/Ajalugu75-90.pdf</p> <p>Industriaalühiskonda käsitlev blogimaterjal: http://ajaloovahendid.blogspot.com/p/blog-page.html</p> <p>Video 19. sajandi leiutistest: https://www.youtube.com/watch?v=ZqfEJbpDDSY (6 minutit)</p> <p>Elu- ja töötingimused 19. sajandil: https://www.youtube.com/watch?v=zm6v3oOjaZ0 (pildid ja tekst vahelduvad, inglise keeles)</p> <p>Lapsed tööstuslikus pöördes, I osa: https://www.youtube.com/watch?v=87eVOpbcVo (15 minutit; järgmised osad avanevad keskkonnas ise)</p> <p>Slaidikava: www.krootuse.edu.ee/cgi-bin/Oppmaterjalid/Euroopa.ppt</p>

2. Rahvuslus ja rahvusriigid (4 tundi)

Eesmärk	<p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) iseloomustab rahvusliku liikumise eeldusi ja põhjusi Euroopas ning teab tulemusi; 2) kirjeldab Saksa rahvusriigi loomist; 3) iseloomustab Saksa keisririigi sisepoliitikat, majandust ja välispoliitikat.
Õppesisu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rahvusluse kasv Euroopas 2. Rahvusriigi loomine Saksamaa näitel 3. Saksa keisririik
Õppimine	<ol style="list-style-type: none"> 1. Õpilane loeb teksti paberil või nuhvlis, esitab küsimusi ja leiab vastuseid; funktsionaalne lugemine 2. Pildi sisse minek rühmatööna või paaristööna 3. RAFT kirjutamine

	<p>4. Seoste leidmine varem õpituga, nt Napoleoni mõju Saksamaa arengule</p> <p>5. Õpikeskkond: http://ajalugu8.blogspot.com/search/label/Saksamaa</p> <p>6. Pusle: http://learningapps.org/watch.php?v=p501sev1n01&allowFullscreen=1</p>
Meetodid	<p>1. Definiitsioonikaart, vt Tiina Kilumetsa materjali</p> <p>2. Võtmesõnad, sõnakett</p> <p>3. <i>Cinquin</i></p> <p>4. Õpikeskkond: http://ajalugu8.blogspot.com/search/label/Saksamaa</p>
Hindamine, tagasiside	<p>Hinnatakse õpilase oskust iseloomustada rahvusliku liikumise eeldusi, põhjusi ja tulemusi, oskust kasutada ajalookaarti, selle põhjal Saksa rahvusriigi loomise kirjeldamist; teadmisi Saksa keisririigi sise- ja välispoliitikast ning majandusest. See on oluline, et saada aru hilisemast arengust ja Esimese maailmasõja puhkemisest.</p>
Üldpädevused	<p>Emakeelepädevus, matemaatikapädevus – ajaarvamine, loogiline arutlemine, põhjendamine, tõestamine</p> <p>Loodusteaduste pädevus – riigi geograafilisest asendist tingitud protsessid</p> <p>Kunstipädevus – õpikupiltide vaatlemine, ajastu mõistmine piltide kaudu</p> <p>Väärtuspädevus – väärtustest lähtumine ajaloo protsesside puhul</p> <p>Enesemääratluspädevus – maailma vaatamine kellegi teise silmade läbi, hinnangu andmine näiteks talupoegade, linnaelanike, kodanluse jt seisukohalt</p> <p>Õpipädevus – ajalooliste isikute kohta materjali otsimine; mõistete äraõppimine ja nende kasutamine oma vastustes</p> <p>Suhtluspädevus – rühmatööd tunnis, sõnavara arendamine, lugemisstrateegiate rakendamine, diskussioon</p> <p>Sotsiaalne pädevus – probleemide sõnastamine; ajalookonfliktide lahendamise võimaluste arutamine, ühiskonna muutumise selgitamine</p> <p>Kodanikupädevus – sotsiaalsete probleemide teadvustamine; ühiskonnas toimuvate muudatuste iseloomustamine</p> <p>Ettevõtlikkuspädevus – rühmatööde vormistamine ning ettekandmine, tööjaotus klassikaaslaste ja rühmaliikmete vahel</p>
Lõiming	<p>Kunst: rahvuslik kunst</p> <p>Kirjandus: elulood, olustik kirjeldus</p> <p>Muusika: rahvushümnid</p> <p>Emakeel: tekstianalüüs, suuline eneseväljendusoskus</p> <p>Käsitöö: rahvariided, rahvuslikud ehted</p> <p>Ühiskonnaõpetus: kodanikuaktiivsus</p>

3. Eesti 19. sajandil ja 20. sajandi alguses (10 tundi)

Eesmärk	<p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kirjeldab Vene tsaaririigi poliitikat Balti kubermangudes; 2) iseloomustab talurahva õigusliku seisundi muutumist ja teab talurahvaseaduste tähtsust; 3) teab rahvusliku ärkamisaja eeldusi, iseloomustab liidrite tegevust ning kirjeldab tähtsamaid üritusi; 4) teab venestusaja mõju Eesti elule 19. sajandi lõpus; 5) toob esile 1905. aasta revolutsiooni mõju ja tagajärjed Venemaal ning Eestis.
Õppesisu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vene impeeriumi äärealade poliitika 2. Talurahvaseadused 3. Rahvuslik ärkamine: eeldused, liidrid, üritused 4. Venestusaeg 5. 1905. aasta revolutsioon ja selle tagajärjed
Õppimine	<ol style="list-style-type: none"> 1. Teksti lugemine, rühmatööd paberi-pliiatsi või nuhvliite toel. 2. Talurahvaseaduste sisu ja muudatused ühiskonnas; magnetkokkuvõtted 3. Mõistekaardi vormistamine: rahvuslik liikumine Eestis
Meetodid	<ol style="list-style-type: none"> 1. Venni diagrammi järgi võrreldakse rahvuslikku liikumist Saksamaal ja Eestis. 2. Sõnakett 19. sajandi Eesti- ja Liivimaa sündmustest, seoste leidmine 3. Materjal ajajoone koostamiseks: www.yle.edu.ee/wp-content/uploads/2012/08/3.-Eesti-19.sajandil.docx 4. Küsimustik rahvusliku liikumise kohta: http://www.vkg.werro.ee/ajalugu/rahvuslik_kys.html
Hindamine, tagasiside	<p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) teab, kuidas talurahvaseadused muutsid talupoegade olukorda; toob selle kohta näiteid; 2) oskab kirjutada nõuetele vastava arutluse rahvusliku ärkamise teemal. <p>Hinnatakse:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) rahvusliku liikumise liidrite ja nende tegude tundmist; 2) venestusaja asjaolude tundmist; õpilane oskab esile tuua venestusaja mõju rahvuslikule liikumisele; 3) seoste nägemist Venemaa arengu ja 1905. aasta revolutsiooni vahel.
Üldpädevused	Õpipädevus – arutlust kirjutades juhindub õpilane arutluse kirjutamise nõuetest, esitab oma töö õigel ajal.

	Kodanikupädevus – kodanikuaktiivsuse tähtsusest arusaamine
Lõimingud	Kirjandus: teksti analüüs Geograafia: Eesti ja Euroopa kaart Kunst: olustik Emakeel: suuline eneseväljendusoskus Muusika: rahvuslik muusika, laulupidu Ühiskonnaõpetus: kodanikuaktiivsus
Lisaks õpikule	Aleksander II reformid ja rahvuslik liikumine: http://histrodamus.ee/?event=Show_event&event_id=2416&layer=146&lang=est#2415 Keelekümbluse keskkonna töölehed: http://kke.meis.ee/images/failid/pdf/toolehed/8.klass/Ajalugu60-74.pdf ja http://kke.meis.ee/images/failid/pdf/toolehed/8.klass/Ajalugu91-102.pdf Miksikese referaat: http://www.hot.ee/etsiam/18kultuur.html Harjumaa mõisad, õppematerjal: http://opetaja.edu.ee/harjumaa_moisad/ Laulupeod: http://www.folklore.ee/tagused/nr1/internet.htm Ajajoon: https://www.timetoast.com/timelines/rahvuslik-liikumine--3 1905. aasta revolutsioon: http://histrodamus.ee/?event=Show_event&event_id=2416&layer=146&lang=est#2416

4. Esimene maailmasõda (13 tundi)

Eesmärk	Õpilane: 1) näitab kaardil Esimeses maailmasõjas osalenud riikide liite ning iseloomustab riikide rahvusvahelist positsiooni ja suhteid; 2) teab Esimese maailmasõja põhjusi, käiku ja tagajärgi; 3) teab Eesti iseseisvumise protsessi ja kirjeldab sündmusi.
Õppesisu	1. Uue jõudude vahekorra kujunemine Euroopas 2. Sõja põhjused, käik ja tagajärjed. 1917. aasta Venemaal 3. Maailmasõja mõju Eestile 4. Eesti iseseisvumine
Õppimine	1. Analüüsitakse ning õpitakse tundma Esimese maailmasõja põhjusi ja tagajärgi ning Eesti iseseisvumisega seotud sündmuste käiku. 2. Visuaalsed materjalid, tekstid, seinakaart, ajalooatlas; videofilm 3. Õpilane teeb ise ristsõna vm puslekeskkonnas: http://www.discoveryeducation.com/free-puzzlemaker/

	<p>4. Keelekümbluse töölehed: http://kke.meis.ee/images/failid/pdf/toolehed/8.klass/Ajalugu103-115.pdf</p> <p>5. Õppekäik muuseumisse, töölehe näidis Eesti lipu kohta: http://www.ajaloomuuseum.ee/images/stories/failid/eesti_lipu_lugu.pdf</p> <p>6. Jututäht Eesti iseseisvumise kohta paaristööna</p> <p>7. Arutluse kirjutamine Eesti iseseisvumisest jututähe põhjal</p>
Meetodid	<p>1. Tõene-väär väide teksti lugemise juurde</p> <p>2. Jututäht; sündmuste kirjeldamine erinevate maade vaatenurgast ning erinevate ühiskonnaliikmete seisukohast</p> <p>3. Magnetkokkuvõtted</p> <p>4. Püramiiddiagramm</p> <p>5. RAFT kirjutamine; ajaleht I maailmasõja kohta, Venemaa sündmuste kohta. Rühmatöö Eesti Vabariigi väljakuulutamise kohta, võib olla ka rühmablogina.</p> <p>6. Ajajoon: Venemaa sündmused; Eesti Vabariigi väljakuulutamine</p> <p>7. Lendlehe koostamine; reportaaž sündmuskohalt</p> <p>8. Õpetaja võiks uurida muuseumide kodulehtedel sisalduvat materjali. Näiteks annab Viljandi muuseum linna plaani 20. sajandi algusest: http://20769423.la02.neti.ee/docs/viljandi_20s_alg_vm8332.jpg</p>
Hindamine, tagasiside	<p>1. Hinnatakse:</p> <p>1) õpilase teadmist sõjas osalevate riikide ja sõdimise aja kohta; õpilase oskust seostada varasemat arengut (koloniaalsüsteemi tekkimine, Saksa alade ühendamine ühteks riigiks jne) sõja puhkemisega;</p> <p>2) õpilase kaardikasutamise oskust sõjategevuse iseloomustamiseks; oskust iseloomustada Euroopa kaarti enne ja pärast I maailmasõda.</p> <p>2. Õpilane saab tagasiside arutluse kirjutamise oskuste kohta.</p> <p>3. Rühmatööle annab tagasiside kogu klass, kui vaadeldakse üksteise töid.</p>
Üldpädevused	<p>Õpipädevus – õpimapi täitmise jätkamine</p> <p>Matemaatikapädevus – statistiliste andmete lugemine, küsimuste esitamine ja küsimustele vastuste leidmine</p> <p>Suhtluspädevus – tekstide loomine, sõnavara arendamine</p> <p>Enesemääratluspädevus – oma õpimapi vaatlemine: mis on märgitud eesmärgiks, mida on saavutatud?</p> <p>Digipädevus – materjali otsimine ja kasutamine oma kokkuvõttes/rühmatöös; ristsõna koostamisel digikeskkonna kasutamine</p>
Lõimingud	<p>Geograafia: Euroopa ja maailma kaart</p> <p>Kirjandus: olustik, ilukirjandus, biograafiline – inimene sõjas valikute ees</p> <p>Loodusteadused: teaduse ja tehnika areng</p>

Lisaks õpikule	<p>Keelekümbluse keskkonna töölehed: http://kke.meis.ee/images/failid/pdf/toolehed/8.klass/Ajalugu103-115.pdf</p> <p>Tekst ja pildid: http://www.esm.ee/i-maailmasoda/?id=11062&album_id=11084</p> <p>Esimene maailmasõda ja Eesti: http://www.histrodamus.ee/index.php?&event=Show_main_layers&layer_id=54</p> <p><i>Estonica</i> materjal: http://www.estonica.org/et/Ajalugu/1914-1920_Esimene_maailmas%C3%B5da_ja_Eesti_iseseisumine/Esimene_maailmas%C3%B5da/</p> <p>Liikuvad kaardid sõjategevusega: https://www.youtube.com/watch?v=TVJqRVKmigv (5 minutit)</p> <p>Kaart lippude ja liikumisega: https://www.youtube.com/watch?v=sBTdBRZmTc0 (terve 20. sajandi kohta, jõutakse nüüdisaega)</p> <p>Kordamiseks sobiv video: https://www.youtube.com/watch?v=-3UjJ5kxiLI (inglise keeles ja joonistustega, 7 minutit)</p> <p>Zeppelin rünnak, katkend mängufilmist: https://www.youtube.com/watch?v=LkO7znTJ2Gw</p> <p>Dokumentaalfilmi katked: https://www.youtube.com/watch?v=cXT67aDxZk8 (4 minutit)</p> <p>Gaasirünnak, katkend filmist „Läänerindel muutusteta“: https://www.youtube.com/watch?v=-ISLWnfCP6M (3.38 minutit)</p> <p>Esimene maailmasõja tank: https://www.youtube.com/watch?v=iHlp-hyXKWc (1.45 minutit)</p> <p>Naised I maailmasõjas, loeng ja pildid: https://www.youtube.com/watch?v=7cVSjzuvThE (10 minutit)</p> <p>Propaganda I maailmasõja ajal: https://www.youtube.com/watch?v=4iFnce-4e74 (1.20 minutit) ja https://www.youtube.com/watch?v=L3iaAB-oF7g (3.45 minutit)</p> <p>Venemaa 1917. aastal, 4 osa: https://www.youtube.com/watch?v=GQUAW_CdBds (iga osa 10 minutit)</p>
-----------------------	--

5. Kultuur 19. sajandil ja 20. sajandi alguses (4 tundi)

Eesmärk	Õpilane teab ning iseloomustab 19. sajandi ja 20. sajandi alguse tähtsamaid kultuurisaavutusi, nimetab vähemalt ühe kunstniku, kirjaniku ja teadlase ning teab nende panust valdkonnas.
Õppesisu	Eluolu ja kultuur: kirjandus, kunst, teadus
Õppimine	<ol style="list-style-type: none"> 1. Venni diagramm: eluolu tänapäeval ja 20. sajandi alguses, sarnased ja erinevad jooned 2. Pusle tegemine kunstnike, kirjanike ja teadlaste kohta: http://www.discoveryeducation.com/free-puzzlemaker/ 3. Pildi sisse minek. Õpilane või õpetaja valib mõne maali 19. sajandi lõpu ja 20. sajandi alguse kunstnikelt; rakendatakse nuhvliit. 4. Rühmatöö või paaritöö. Iga rühm saab ühe maali, mida vaatleb ja siis teistele tutvustab. 5. Lühireferaadi koostamine mõne kunstniku, kirjaniku või teadlase kohta 6. Õppekäik nt Kumu, oma kodukandi muuseumisse
Meetodid	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pildi sisse minek 2. Referaadi koostamine, nt õpiobjekt: http://www.hariduskeskus.ee/opiobjektid/referaat/index.html ja

	<p>http://meieleht.weebly.com/uploads/1/6/6/4/16643692/referaat_juhend.pdf</p> <p>3. Rühmatöö, esitluse koostamine etteantud teemal: kunst, kirjandus, teadus jne</p> <p>4. Õppekäik Kumusse või kodukoha muuseumisse, töölehe ettevalmistamine ja rakendamine</p> <p>5. Mäng „Ajaränu reisibüroo“ sobib kordamiseks. Õpilased on jaotatud rühmadesse. Iga rühm on mingi reisibüroo, kes vahendab reise näiteks 20. sajandi alguse Euroopasse, Ameerikasse, Aafrikasse jm. Töötatakse välja valmisreis oma kliendile (õpetajale, kaasõpilastele). Kirjelduses peab olema ülevaade sellest, mida klient võiks näha, mis riided peaksid tal kaasa olema, mida ta kaasa peaks võtma ja mille võib rahulikult maha jätta, mis ohud võivad varitseda, mida peaks klient oma käitumises arvestama, et mitte pahandustesse sattuda jne.</p>
Hindamine, tagasiside	<p>Hinnatakse:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) õpilase tehtud puslet, mida rakendatakse ajalootunnis, kus klassikaaslased lahendavad üksteise ristsõnu vm puslesid; 2) lühireferaat; õpilane saab tagasisidet oma referaadi sisu ja selle kohta, kuivõrd täpselt on ta lähtunud juhendist; 3) referaadi esitamise õigeaegsust; rühmatöös annavad õpilased ise oma kaaslastele tagasisidet nende töö kohta; 4) töölehe täitmise korrektsust.
Üldpädevused	<p>Õpipädevus – referaadi koostamine, juhendist lähtumine, viitamine, autorikaitse arvestamine</p> <p>Enesemääratluspädevus – töö esitase täpsus</p> <p>Kultuuri- ja väärtuspädevus – erineva taustaga inimeste hoiakud kultuuris (kunstnik ja tema taust), sajandivahetuse kunst tänapäevases muuseumis</p> <p>Digipädevus – materjali otsimine ja kasutamine</p>
Lõimingud	<p>Kirjandus: sajandivahetuse kirjanikud ja kuulsaimad teosed</p> <p>Füüsika: uurimistegevus ja saavutused</p> <p>Kunstiõpetus: realism, impressionism, postimpressionism, juugend</p>
Lisaks õpikule	<p>Keelekümbluse leheküljelt töölehed kunsti kohta: http://kke.meis.ee/images/failid/pdf/toolehed/8.klass/Ajalugu91-102.pdf</p> <p>Pildid: http://modernism.virtuaalmuuseum.ee/</p> <p>Impressionism: http://www.tdl.ee/~anu/kunstiajalugu/impressionism.htm</p> <p>Postimpressionism: http://www.tdl.ee/~anu/kunstiajalugu/postimpressionism.htm</p> <p>Juugend: http://kunstiabi.weebly.com/juugend.html</p> <p>Juugend Eestis: http://www.slideshare.net/hommik/juugendeestis</p> <p>Kirjandusvoolud: http://www.e-ope.khk.ee/ek/2013/ilukirjandus_kui_kunst/kirjandusvoolud.html</p> <p>Teadus, haridus: http://sotsiaalained.weebly.com/index.html</p> <p>Mood: https://www.youtube.com/watch?v=tVqoUtvxSSI</p>

Näidistunnikava: ajalugu, 8. klass

Õppeaasta esimene tund: sissejuhatus uusaega

Õpitulemused:

- 1) õpilane teab mõisteid *keskaeg*, *varauusaeg*, *uusaeg* ning määrab neid ajaliselt;
- 2) järjestab sündmusi ajaliselt;
- 3) toob näiteid ajastutevaheliste seoste kohta.

Lõiming teiste õppeainetega

Matemaatika: ajatelje koostamine ja arväärtused

Eesti keel: mõistete märkimine ajateljele, õigekiri

Religiooniõpetus: katoliku kirik, kirikuhoone, reformatsioon, Martin Luther

Geograafia: maadeavastuste retked kaardil

Loodusõpetus: teraviljade kasvuks vajalikud tingimused

Tehnoloogiaõpetus: trükipress ja trükikoda

Üldpädevuste kujundamise võimalusi

Enesemääratluspädevus – iseendaga toimetulek: oma töövahendid, süsteemne ja järjepidev harjutamine

Õpipädevus – teadaoleva info kasutamine ja seostamine

Suhtluspädevus – aktiivne suhtlemine rühmatöö käigus

Töövahendid

Õpetaja on ette valmistanud kaardid sündmuste nimetustega, ajalooliste isikute nimedega, mõistetega; õpetaja kasutab tunnis ka tahvlit ja kriiti (vm kirjutusvahendit), võimaluse korral ekraani ja digikahurit.

Õpilastel on kaasas vihik, joonlaud, harilik pliiats, värvilised pliiatsid.

Õppetegevus

Sissejuhatus

Aeg	
5 minutit	Sissejuhatus: 1) õpetaja tutvustab õppeaasta jooksul vajaminevaid töövahendeid; 2) õpetaja joonistab tahvlile ajajoone. Meenutatakse õpitud ajalooperioode, kasutades ajatelge: vanaaeg, keskaeg, varauusaeg, uusaeg.
3 minutit	Õpilased jaotatakse kolme rühma (vt rühmatöö alustamise võimalusi).

Õppimine

10 minutit	Igale rühmale antakse segipaisatud kaardid sündmuste, mõistete või isikutega. Rühma ülesanne on paigutada kaardid ajaliselt õigesse järjekorda. Sündmused: Lääne-Rooma impeeriumi kokkuvarisemine, Frangi riigi kujunemine, islami teke Araabias, linnade rajamine Lääne-Euroopas; ristisõjad Lähis-Idas; Liivimaa ristisõda; must surm, renessanss, reformatsioon, maadeavastused, Liivi sõda
------------	---

	<p>Isikud: Karl Suur, Muhamed, Kaupo, Lembitu, Ivan IV, Ivo Schenkenberg, Leonardo da Vinci, Michelangelo, Martin Luther, Gutenberg, Vasco da Gama, Magalhães</p> <p>Mõisted: paganad, kirik, tsunft, skraa, gild, Hansa Liit, klooster, koraan, munk, nunn, mošee</p> <p>Vajaduse korral võivad õpilased kasutada nutivahendeid. Õpetaja jälgib õpilaste tegevust, esitab suunavaid küsimusi või annab nõu. Kui rühm on saanud oma järjestuse valmis, vaadatakse teiste rühmade järjestusi.</p>
20 minutit	<p>Järjestuse kontroll: õpetaja kirjutab sündmused tahvlil ajajoonele, õpilased teevad sama oma vihikus.</p> <p>Ülesanne. Vaata videot: https://www.youtube.com/watch?v=6EAMqKUimr8. Missugused meie ajajoonel sündmused on kajastatud videos nähtaval ajajoonel?</p> <p>Õpilased valivad välja viis nende arvates kõige tähtsamat isikut. Põhjenduseks on selle isiku tegevuse mõju kaasajale ehk ajastutevaheline seos. Isikute nimed kantakse samuti ajajoonele.</p> <p>Vaadatakse üle mõisted ja nende järjekord. Koos meenutatakse mõistete tähendust. Õpilane valib mõistetest viis, mille kannab ajajoonele.</p>

Refleksioon

5–7 minutit	<p>Õpetaja on kaardid kokku korjanud ja tahvlilt ajajoonel ära kustutanud. Õpilased koonduvad uuesti oma rühmadesse. Õpetaja annab igale rühmale segiaetud kaardid. Need, kes paigutasid sündmusi, saavad nüüd näiteks isikud; isikuid paigutanud rühm saab järjestada mõisteid; mõisteid järjestanud rühm saab kordamiseks järjestada sündmusi. Taas kord vaadatakse üle, kas järjestused said õiged.</p>
-------------	--

Refleksiooniks sobib ka küsimusemäng. Õpetaja esitab küsimuse, nt *Mis sündmust peetakse keskaja alguseks?* Seejärel nimetab ta õpilase, kes vastab. Kui õpilane on vastanud, esitab ta ise küsimuse ning nimetab järgmise õpilase, kes vastab, ja nii edasi. Kui mõni õpilane ei oska küsimusele vastata, peab küsija ise vastama. Sellisel juhul läheb küsimuse esitamise kord uuesti õpetajale.

Rühmade moodustamise võimalusi:

- 1) värvide järgi, nt kõik, kellel on seljas midagi punast, moodustavad ühe rühma; kellel midagi sinist, teise rühma jne;
- 2) eesnime esimese tähe järgi; saab kasutada juba tuttavas klassis;
- 3) kaartide järgi (nt 4 x 6 cm), millele on joonistatud kujundid, nt ringid, ruudud, lilled jms. Kaardid asetatakse lauale, kujund allapoole, ning õpilased jagunevad rühmadesse kujundi alusel;
- 4) eri värvi kaartide järgi. Õpilased võtavad tunni alguses värvikaardid ja tunni arenedes koonduvad värvi põhjal rühmadesse;
- 5) eri värvi ja eri kujundiga kaartide järgi, nt on neli ruutu, igaüks eri värvi; neli ringi, neli kolmnurka jne. Kui õpilased koonduvad tunni alguses rühma kujundi alusel, siis saab tunni jooksul rühmi muuta, võttes aluseks kaardi värvi;

- 6) pildiosa järgi. Õpetaja valib nii mitu pilti, kui ta kavatseb tunnis rühmi moodustada, ning lõikab need nii mitmeks tükiks, kui on kavandatud rühmaliikmeid. Piltide tükid on laual läbisegi, ja kui iga õpilane on pilditüki kätte saanud, siis otsib ta üles õpilased, kellel on sama pildi tükid;
- 7) märksõnade rühmad. Kaartidele on kirjutatud sõnad, mis moodustavad loogilise rühma, nt koduloomad, tööriistad jne. Sama rühma sõnad saanud õpilased koonduvad ühte rühma;
- 8) jutupõhised rühmad. Õpetaja kirjutab lehtedele teemakohased lookesed, mille ükshaaval lahti lõikab. Õpilane saab lause ja otsib, kellega ta saab rühma moodustada;
- 9) paaride moodustamine. Lehele on kirjutatud lause, mis on pooleks lõigatud. Õpilased otsivad, kellel on lause teine pool, ja moodustavad paari;
- 10) paaride moodustamine. Õpilased saavad kaardid. Ühel neist on mõiste, teisel on mõiste selgitus (või ühel ajaloolised isikud ja teisel isikute teod).